

LUNDS
UNIVERSITET

”Reduce, Recover, Reuse”

- En komparativ fallstudie över de politiska flöden som påverkar införandet av en Bottle Bill i Colorado och Maine

Magdalena Kjessler

Datum 2011-05-24

Handledare: Doktorand Roger Hildingsson

Abstract

This thesis deals with policy processes concerning implementation of bottle bills in Colorado and Maine, USA. The empirical data was collected using mostly online sources and analyzed using theories from Kingdon and Baumgartner et al. The purpose of the thesis is to examine which factors it is that play a role in if a bottle bill is implemented or not. The industry is exemplified by the companies PepsiCo and Coca Cola Company, since they are the biggest companies operating on the American market. Big companies and powerful industries are often perceived as having the power to influence the political agenda, but the question is if that is true or where the actual power lies. The conclusion of this thesis is that the industry lobby organizations have less power than usually perceived. The real influential power lies with the people of the two different states Colorado and Maine; since they have voting rights and can turn down suggestions for the bottle bills, which has been presented in both states, but it only passed in Maine. Furthermore the question has been elevated regarding if the bottle bills would be more effective if they were set on the federal level instead.

Keywords; Bottle Bill, Policyprocess, Lobbying, Colorado, Maine, PepsiCo & Coca Cola Company.

Innehållsförteckning

1.	Inledning	4
2.	Metod och Material	6
3.	Teori	8
3.1	Policyprocesser	8
3.2	Lobbying	9
4.	Bakgrundshistoria	11
4.1	Policyprocesser på delstatsnivå	11
4.2	Bottle Bill	12
4.3	Colorado	14
4.4	Maine	14
4.5	The Coca Cola Company	15
4.6	PepsiCo	16
5.	Analys	18
5.1	Colorado	18
5.2	Maine	22
5.3	Coca Cola Company & PepsiCo's miljöarbete i Colorado & Maine	24
6.	Slutsats	27
7.	Referenslista	30

1. Inledning

Under 2000-talet har miljöpolitik hamnat mer och mer i fokus i takt med att konsekvenserna av miljöproblemen tagit större plats i media. I Al Gores prisbelönta film *An Inconvenient Truth* belyser Al Gore människors inverkan på naturen. Al Gores förtroende hos folket ger hans budskap gehör och spridning hos opinionen i USA.

Mycket av de varor som produceras i dagens samhälle kan inte naturen bryta ner på ett naturligt sätt, så som plast och metaller, vilket gör det än viktigare att vi människor tar vårt ansvar och ser till så att förpackningar återvinns på ett så bra sätt som möjligt. *The Millenium Ecosystem Assesment* (2005) berör problemen med haven och skräp som förändrar det naturliga ekosystemet för det marina livet där plast utgör ett av problemen (Millenium 2005). Men vems ansvar är det att ta vara på använda förpackningar så som dryckesbehållare och dylikt? Vi använder mer och mer plastförpackningar i vårt dagliga liv, vilka efter användning slängs i soporna tillsammans med allt annat skräp. Flera miljarder burkar och flaskor säljs årligen på den amerikanska marknaden.

USA är ett av de största länderna i västvärlden och det är även de som har den största marknaden för de ovan nämnda varorna. Tänk vilken enorm påverkan på miljön de produkter har som inte går igenom en källsorteringsprocess? I en del stater finns ett källsorteringssystem för dryckesbehållare i form av antingen pantsystemet Bottle Bill eller liknande återvinningsansatser. Frågan är om företagets önskan om att undvika pant på sina produkter får gehör hos de som stiftar lagarna eller om andra faktorer är med och påverkar besluten.

Min frågeställning i uppsatsen kommer att vara: Hur kan politiken bakom Bottle Bill förklaras och vilket inflytande har storföretagen, makthållarna och folket på att införa eller upphäva en Bottle Bill samt hur kan problemen kring Bottle Bill lösas?

För att besvara denna fråga är det relevant att undersöka hur policyprocesser och lobbying används i relation till Bottle Bill frågan. Även om tidigare forskning gjorts på policyprocesser och lobbying tycks inte dessa teorier ha applicerats på Bottle Bill. Den ökande konsumtionen gör det än viktigare att undersöka vilka faktorer som är med och påverkar införandet av pantlagar, vilket motiverar forskningsfrågans relevans.

Uppsatsen kommer huvudsakligen att fokusera på företagen Coca Cola Company och PepsiCo. Anledningen till det är att de är branschledande och därför kan anses representera en stor del av den amerikanska marknaden för drycker. Mitt primära fokus i studien ligger på

delstaterna Colorado och Maine, även om exempel från andra delstater kommer att nämnas i diskussionen för att tydliggöra den effekt olika delar av policyprocessen har på implementeringen samt konsekvenserna av pantlagar.

2. Metod och material.

Uppsatsen utförs enligt mest lika-designen vilket innebär att man undersöker vad som påverkar utfallet givet att alla andra faktorer i undersökningen hålls lika. Genom att förutsätta att identiska förhållanden ger identiska resultat bryter mest-lika designen ner studieobjektet till gräsrotsnivå för att finna de dolda avvikelserna som kan skapa olika utfall i en fråga (Esaiasson et al, 2006:110–111). Genom att använda mest lika-designen ämnar jag finna vad det är som påverkar utfallet i de båda delstaterna: finns det något som skiljer dem åt? Uppsatsen är en komparativ fallstudie där materialet utgörs av texter så som tidningsartiklar, vetenskapliga artiklar samt teoretisk litteratur. Valet av metod är förankrat i den intensiva kvalitativa forskningsansatsen som förespråkar djup framför bredd (Teorell & Svensson 2007:80–82). Det innebär att studier av få fall möjliggör mer detaljerad inblick i varje fall än vad en kvantitativ metod kunnat bidra med. Metoden lämpar sig väl därför att styrelsesättet i delstaterna antas vara detsamma samt att staternas förutsättningar för engagemang i den statliga verksamheten är designat likartat (Esaiasson et al, 2006:110–114). Det empiriska materialet har valts med hänsyn till författarnas politiska ståndpunkt, för att få med båda sidor av diskursen.

För att kunna se till så att de staterna som väljs är tillräckligt lika varandra för en komparativ studie görs valet av delstater genom ett strategiskt urval (Esaiasson et al 2006:111). Valet av stater i fallstudien är baserat på att delstaterna har samma förfarande vid policyprocesser samt att samma förutsättningar för engagemang finns. Företag är aktiva på samma villkor i delstaterna. Hänsyn har tagits till hur aktiva företagen som används i uppsatsen är i de olika delstaterna för att på så sätt kunna utesluta variabler som, beroende av företagen i en stat, eventuellt kan påverka resultatet av studien. Valet av delstater har även gjorts med hänsyn till att ingen av staterna har uttryckt starkt miljöengagemang, vilket utesluter detta som en möjlig faktor till varför Maine har Bottle Bill men inte Colorado.

Trots urvalet kommer det empiriska materialet inte enbart utgöras av information kring de stater som valts, utan även av information om andra stater som kan utgöra exempel. Dessa används för att visualisera möjligheter och risker med förändring i de valda delstaterna samt för att påvisa generella samband inom USA och på så sätt styrka eventuella slutsatser. Det empiriska materialet består av tidningsartiklar, webb-publikationer och policydokument.

Eftersom det empiriska materialet består till stor del av sekundära källor så som internetsidor och tidningsartiklar, på grund av att det inte finns möjlighet att själv intervjua källorna, blir källkritik mycket viktig. Esaiasson et al förespråka att en källa ska ha äkthet, oberoende, samtidighet och tendens (objektivitet/subjektivitet) (Esaiasson et al 2006:304–311). I denna studie är det omöjligt att finna källor som uppfyller alla dessa krav eftersom alla parter bär subjektiva tendenser. Därför utförs källkritik till de sidor som används polynom istället, vilket innebär att varje fråga analyseras på en basis av så mångsidig information som möjligt, det vill säga att varje aktör som berörs av frågan tillåts en röst för att ge en bredare bild. Ytterligare källkritik utförs genom att ifrågasätta igenom vilket medium informationen sprids och vilket sanningsanspråk mediet har. Flera av de källorna som används för att ge fakta om Bottle Bill är hänvisade till av delstaters offentliga hemsidor, vilket innebär att informationens sanningsanspråk antas genomgå kontroll innan publicering. Vi kan därför anta att källorna bär hög trovärdighet, men eftersom de poängterar att de är i opposition till lobbygrupper som vill motverka Bottle Bills är de också partiska. Detta innebär att det är viktigt att inkludera information från båda sidor av fältet, vilket går hand i hand med att utföra polynom källkritik.

3. Teori

Det teoretiska ramverket hämtas från väl etablerade forskare så som John W. Kingdon och hans teorier kring policyprocesser, samt Frank R. Baumgartner et als forskning kring lobbying i USA. Att sätta utgångspunkten för det teoretiska ramverket i båda dessa motiveras av att de kompletterar varandra väl och ger en överblick av policyprocessen från utformning, förhandling och beslut till genomförande.

3.1 Policyprocesser

Uppsatsen kommer att ta sin utgångspunkt i John W Kingdon, som har skrivit flera böcker inom ämnet policyprocesser och agenda-sättning. Uppsatsen kommer att fokusera på de teorier som Kingdon har utvecklat kring policyprocesser i sin bok *Agendas, Alternatives and Public Policies* (2003). Kingdon har utvecklat sina teorier ur Cohen, March and Olsens ”The Garbage Can model. Deras modell ämnar förklara organisationer vilka de kallar för ”Organized anarchies”. Deras teori används för att visa att det inte finns någon rationell struktur bakom hur beslut fattas, enligt ”Garbage Can- modellen” så letar man inte lösningar till problem utan olika förslagna lösningar letar efter problem som de kan användas på. (Kingdon 2003:84–86)

Kingdons bok vidareutvecklar detta argumentet och använder sig av den federala nivån som sitt ”organized anarchy”. Kingdon placerar fokus på policyfönster, det vill säga ögonblicket då förändringar bäst kan åstadkommas. Kingdons teorier appliceras på federal nivå, vilket gör att hans teorier utgår mer från den organiserade sidan av ”The Garbage Can Model” (Kingdon 2003:86–88). Kingdons teorier är emellertid användbara även på delstatsnivå för att kunna förstå vilka faktorer som ligger bakom att vissa frågor hamnar i fokus medan andra faller i skymundan. Kingdon fokuserar på vad det är som påverkar policyprocessen i den amerikanska politiken, med fokus på vilken roll som val av tidpunkt och flödet i politiken har för att vissa frågor ska få uppmärksamhet och genomslag.

Kingdon delar in policyprocessen i tre flöden som påverkar huruvida en fråga uppmärksammas och vilket gehör den i så fall får. Dessa är ”Problems, Policies och Politics”. Med ”problems” menas det att det finns ett problem som behöver lösas genom införandet av en ny policy, dessa problem synliggörs utav grupper som jobbar med de berörda frågorna (Kingdon 2003:89–94). ”Policies” syftar på bland annat att policyentreprenörer lobbyar för en

viss lösning och letar efter ett problem som de kan applicera sin lösning på (Kingdon 2003:122–123). ”Politics” gäller förändringar i det politiska klimatet i landet eller delstaten.

Faktorer som påverkar den politiska inriktningen och vilka frågor som hamnar högt upp på politikernas agenda är enligt Kingdon stämningen i landet, lobbygruppers kampanjer, valresultat, hur uppdelningen mellan demokrater och republikaner är i de beslutande organen, samt om det har skett någon förändring i förvaltningen (Kingdon 2003:145ff). Kingdon anser att dessa bakomliggande faktorer spelar stor roll i hur policyprocesser går till samt vilka frågor som diskuteras i vilken kontext.

När dessa tre flöden samexisterar öppnar sig ett så kallat Policyfönster, vilket möjliggör för policyentreprenörerna att få gehör för sina förslag. Ett policyfönster kan leda till att nya frågor kommer upp på agendan och att andra faller bort. För att ett Policyfönster ska öppnas krävs det viss samkorrelation mellan de tre flöden som nämnts tidigare. Ett exempel på detta kan vara att det finns problem samtidigt som ett förslag finns redo att appliceras på problemet. Den enda av de tre faktorerna som själv kan öppna ett Policyfönster är ”Politics”, då ett skifte i förvaltningen i sig är så stort att det helt kan ändra inriktning på vilka policys som hamnar i fokus. (Kingdon 2003:163)

Uppsatsen kommer främst att använda sig utav Kingdons teorier kring policyfönster samt policyriktningar. Det kommer även att finnas en diskussion kring policyentreprenörer och vilken effekt dessa kan ha på utfallet av vilka policys som hamnar högt upp på den politiska agendan.

3.2 Lobbying

Branschorganisationer och miljögrupper är exempel på vilka som använder sig av lobbygrupper, vilket görs i syfte att lyfta fram deras intressen för beslutsfattarna. USA har en lång historia med lobbyister som ett vanligt inslag i politikernas vardag (Stålberg 1988:12) Deras främsta uppgift är att representera sin uppdragsgivares frågor i olika politiska forum samt att fungera som en länk till beslutsfattare och att övervaka hur policyprocessen fortskrider (Stålberg 1988:19).

Frank R Baumgartner, Jeffrey M. Berry, Marie Hojnacki, David C. Kimball och Beth L. Leech har i sin bok *Lobbying and Policy Change; Who Wins, Who Loses, and Why* (2009) gjort en extensiv undersökning av lobbygruppers verksamhet i Washington under en fyraårsperiod. De har därefter analyserat materialet från intervjuerna för att undersöka policyprocesser. De har slumpmässigt valt ut cirka 100 frågor och följt dem genom tiden för att se vad utfallet blev. De fann att det inte hände något med de flesta frågor som de följde,

vilket visar på att lobbyinggrupper inte har lika stor makt som de tidigare trott (Baumgartner et al 2009:1-6).

De fann även att det är lättare för lobbyister att bevara ”status quo” än att försöka implementera nya policyformuleringar (Baumgartner et al 2009:7, 241-243). Detta kan bero på att en fråga redan har diskuterats och beslut har fattats, maktbalansen har redan blivit fastställd till fördel för ena sidan, och att alla försök till förändringar kommer att bekämpas med alla medel möjliga av motståndarna för att bevara sin nuvarande maktposition. (Baumgartner et al 2009: 42-43).

Baumgartner et al fann även att förändringar i den politiska förvaltningen genom val och byte av partimajoritet hade påverkan på policyprocessen, vilket gjorde att lobbygrupper såg dessa som gyllene tillfällen att få fokus på sina frågor. Det hade så att säga enligt Kingdons teori öppnats ett policyfönster. Baumgartner et al kom underfund med att även retoriken mellan de olika sidorna av ”status quo” skiljde sig åt beroende på om de arbetat för en förändring eller för ett bevarande av den nuvarande policyn; de som jobbar för förändring tenderade att ha en mer positiv framtoning, mer fokus på vad som blir bättre tillskillnad mot de som vill bevara ”status quo” (Baumgartner et al 2009:111, 126).

Baumgartner et al belyser även att en av de mest inflytelserika faktorerna som påverkar om en fråga kommer upp på den politiska agendan är politikerna själva. Om en politiker tar ett särskilt intresse i en fråga och kanske ser den som ett medel för att avancera sin egen karriär inom politiken har den frågan större sannolikhet att få uppmärksamhet och möjlighet att drivas igenom (Baumgartner et al 2009: 194-195).

Sammantaget kompletterar Kingdons teorier väl med Baumgartners Et als teorier. Då Kingdon ger en tydlig förklaring till hur policyprocesser går till i den amerikanska politiken samt vad som är med och påverkar den. Baumgartner et al vidgar denna bild som Kingdon ger genom att förklara hur aktörerna agerar i de olika policypositionerna och vad som är den bakomliggande förklaringen när ingenting verkar hända med olika frågor. Både Kingdon och Baumgartner et al anser att skifte i förvaltningen och val är viktiga faktorer som är med och påverkar policyprocesserna, samt att vissa policyentreprenörer har mer påverkningsmöjlighet än andra.

4. Bakgrundshistoria.

Detta avsnitts syftar till att presentera empirin för att ge en överblick av materialet som kommer att analyseras i analyskapitlet. Informationen berör de två företagen i fokus, Coca Cola Company och PepsiCo samt de delstater som utgör mina fall i studien. Jag kommer även att presentera Bottle Bill och policyprocesser på delstatsnivå.

4.1 Policyprocesser på delstatsnivå

En form av policyprocess är arbetet bakom hur en lag kommer till på delstatsnivå, vilket är utformad på samma sätt som på federal nivå. När ett lagförslag lämnas in av en representant från senaten eller representanthuset får den en kod. När den fått en kod kan andra representanter stötta förslaget genom att skriva sig som en sponsor till förslaget.

Delstatslagar stiftas genom den lagstiftande församlingen eller genom generalförsamlingen. Innan ett lagförslag kan tas upp i senaten eller representanthuset måste det gås igenom av en kommitté, ett exempel på en sådan är; "Environment and Natural Resources Committee" i den lagstiftande församlingen i Maine. I kommittéerna undersöks underlaget till förslaget och båda sidorna som berörs av förslaget får en chans att lägga fram sina argument. Kommittéerna kan sedan välja att ändra i lagförslaget innan det skickas vidare till nästa instans eller att lägga det åt sidan, vilket är ett sätt att stoppa ett förslag från att tas upp på högre instanser.

Vad som blir nästa instans för lagförslaget beror på om det var en senator eller ett ombud för representanthuset som lämnade in förslaget. Om förslaget lämnades in av en senator går det först igenom senatens kommittéer för en genomgång. Innan lagförslaget läses utav senaten eller representanthuset måste de godkänna rapporten som kommittén har skrivit. Nu kan senaten eller representanthuset rösta om de vill att lagförslaget ska komma med på dagordning för en andra genomgång. Om lagförslaget får godkänt placeras det på nästa dagordning för en tredje genomgång. Röstras det igenom igen skickas det till det andra beslutande organet i staten, det vill säga om senaten ursprungligen tog upp förslaget så skickas det till representanthuset istället och vice versa. Det vill säga att om en senator lämnar förslaget bearbetas det i senaten innan det går vidare till representanthuset och om det var ett ombud från representanthuset som lämnade förslaget bearbetas det i representanthuset innan

det går vidare till senaten. På detta vis får båda instanser möjlighet att påverka beslutsfattandet i frågan.

Efter att lagförslaget tagits upp av båda instanser skickas det tillbaka till det beslutsorgan som ursprungligen tog upp lagförslaget. Längs med denna långa process har det funnits möjligheter för samtliga instanser att tillföra ändringar till förslaget och i slutskedet är det upp till det ursprungliga beslutsorganet att bestämma om de vill acceptera de ändringar som har gjorts eller om de vill att förslaget ska diskuteras igenom igen av en annan kommitté som då består av representanter från båda beslutande organ.

Efter diskussioner i kommittén bestående av representanter från båda beslutande organ lämnas förslaget tillbaka till den ursprungliga instansen för att där antingen röstas igenom eller får avslag. Om den får godkänt lämnas den slutligen över till guvernören som antingen kan signera lagförslaget, vilket gör den till en lag eller avlägga ett veto, vilket gör att förslaget skickas tillbaka till där den uppkom för ny genomgång. Om senaten eller representanthuset vill överrösta guvernörens veto måste detta ske med minst två tredjedelars majoritet i båda de beslutande organen (Ehow 2011).

4.2 Bottle Bill

Bottle Bill är namnet på den lag som reglerar pant på dryckesbehållare så som flaskor och burkar. Historiskt sett hade USA pant i samtliga delstater i början av 1900-talet. Anledningen till det var att man använde sig av glasflaskor som man ville ha tillbaka för att kunna återanvända dem. I takt med att industrierna utvecklades övergick USA från att använda glasflaskor till de mer praktiska burkarna i stål. Denna utveckling gjorde att USA inte längre behövde återvinna behållaren utan kunde efter konsumtion slänga burkarna i soporna (Bottle Bill 2011a).

Först var det främst öl som såldes i burkar men på 50- och 60-talet började även läsk att säljas på burk. Detta ledde till en ökning i nedskräpning med burkar. Organisationen Keep America Beautiful är ett resultat av de nya förpackningarnas intåg på marknaden. Den ökade mängden skräp i samhället fick 1953 representanter från dryckesindustrin att initiera program för att minska nedskräpning i naturen (Bottle Bill 2011b)

Den första delstaten som krävde pant på både burkar och flaskor var Oregon som 1971 införde en Bottle Bill. Vid mitten av 80-talet så hade ytterligare nio delstater infört liknande lagar för återvinning.

Lagen om pant på dryckesbehållare har visat sig vara ett effektivt sätt att minska på nedskräpningen, då åtskilliga delstater har sett en klar ökning i andelen återvunna dryckesbehållare. Lagen verkar även ha haft en effekt på återvinning i allmänhet.

Lagen om pant fungerar så att när en säljare köper in en dryck betalar denna en deposition till det företag som säljer varan, när en kund sedan köper varan i affären betalar denna en deposition till affären. Denna deposition kallas för pant och den får kunden tillbaka när den pantar sin burk eller flaska. När säljaren sedan lämnar de pantade behållarna tillbaka till det företag de köpt dem av får de sin deposition tillbaka och affären får en summa på mellan 1-3 cents för att täcka kostnaden som de har haft för att hantera dryckesbehållarna (Bottle Bill 2011a).

Pengar för burkar som inte pantas tillfaller staten genom att affären som saknar pantade flaskor får betala depositionen som de fått av kunden till staten istället för att den tillfaller producenten av dryckesbehållaren. Avsikten med detta är att affären inte ska kunna tjäna pengar på att inte ta emot pant. Ett exempel på det är Maine, där affärerna varje månad måste redovisa hur mycket dryckesbehållare med pant de har sålt och hur mycket pengar de fått in och gett ut. Den summan som blir över ska sedan lämnas över till vad som kallas en "General Fund" och blir då en avgift försäljarna av dryckesbehållare betalar. Den deposition som tillfaller Maine placeras i fonder som stödjer olika projekt inom staten. Men om affären istället har tagit emot fler dryckesbehållare än vad som de har sålt får de pengar tillbaka från statens "Tax Assessor" (Maine 2011a). Detta innebär att en affär inte heller kan förlora pengar på att ta emot pant eftersom eventuell förlust ersätts av staten. Det blir så att säga ett nollsummespel där summan för pant vid slutet av månaden alltid ska hamna på noll och ge varken vinst eller förlust för affären i och med att de även ersätts för sina omkostnader i att hantera dryckesbehållaren.

Även om depositionen från opantade flaskor i Maine går till fonder som stödjer olika projekt inom staten varierar reglerna kring vad som händer med panten från burkar och flaskor som inte pantas från stat till stat, en stor del av delstaterna använder dock dessa pengar till att stödja olika miljöprojekt runt om i delstaten (Bottle Bill 2011a).

"Keep America Beautiful" erbjuder alternativ till en Bottle Bill och arbetar med ett förebyggande syfte för att få människor att inte slänga skräp i naturen och i samhället. Organisationen förespråkar återvinning och att människor ska engagera sig och ta ansvar för sitt avfall, enligt KAB ligger ansvaret på gemene man och inte företagen (KAB 2011a).

4.3 Colorado

Colorado är en av de delstater i USA som inte har en Bottle Bill. Detta är inte på grund utav bristande initiativ då införandet av en Bottle Bill har varit uppe på dagordningen ett flertal gånger sedan införandet av den första Bottle Billen i Oregon. Däremot har förslaget inte lyckats vinna tillräckligt stöd hos politiker eller gemene man för att genomföras. Colorado utförde folkomröstningar om införandet av en Bottle Bill under 1976 och 1982, vid båda tillfällen röstades förslaget ner. Sedan dess har förslaget varit uppe på dagordningen både under 2004 och nu senast 2011. Det senaste förslaget avslogs efter genomgång i Senatens Kommitté Veterans and Military Affairs Committee efter att både sidor hade fått lägga fram sina argument (Education News 2011a). Colorado har likt övriga stater i USA nyligen genomgått val av guvernör, vilket resulterade i att demokraterna behöll posten men bytte representant. Den nya guvernören är John Hickenlooper som tidigare var borgmästare i Denver (Denver post 2011a),(Colorado 2011a)

Colorado befinner sig för tillfället i en ekonomisk kris likt många andra delstater efter börskraschen som försatt USA i ekonomisk låg konjunktur. Colorado har haft stora problem med att försöka hålla sin budget de senaste åren och risken för nerskärningar är överhängande. Colorado har även drabbats av högre arbetslöshet än genomsnittet i USA (9,2 % mot 8,8 %) (Colorado 2011b)(Colorado springs).

För att rädda den fallerande budgeten införde Colorado 2010 en skatt på 2,9 % på godis och läsk i ett försök att få in mer pengar till staten. Colorado har däremot inte skatt på matvaror, vilket resulterat i att den nya skatten på läsk och godis har mött hård kritik från republikanskt håll då den anses vara orättvis och ha en negativ effekt på de familjer som redan är mest utsatta i samhället (Examiner 2011a.).¹

4.4 Maine

Maine är en av tio delstater som har en Bottle Bill. Förslaget röstades igenom 1976 och sattes i bruk 1978. Maine klubbade igenom sin lag samtidigt som de flesta andra som delstater som har en Bottle Bill gjorde det.

Maines Bottle Bill täcker allt från vinflaskor, läsk, vatten till juicer. Lagen har på senare tid varit utsatt för kritik då den anses orättvis eftersom flaskor från andra delstater utan pant pantas i Maine. Detta kan räknas som bedrägeri då de inte har betalat pantdepositionen

¹ Colorado är en delstat i västra USA och har cirka 4,6 miljoner invånare

vid inköp. Dessutom är Maines Bottle Bill till viss grad fokuserad på vad flaskorna innehåller, vilket har lett till att vissa drycker har pant medan andra inte, ett exempel är att det är pant på juice oavsett var den producerats men inte på äppelcider som är producerad i Maine. (Bottle Bill 2011c)(Maine 2011b). Maine har likt övriga stater haft val under hösten 2010, vilket resulterade i att en ny guvernör tillträdde posten, republikanen Paul LePage (Maine 2011c). I samband med att LePage tillträdde som guvernör skiftade även styret från demokratiskt till republikanskt. Maine har även klarat den ekonomiska krisen väl; arbetslösheten ligger under den genomsnittliga i övriga USA (7,6 % mot 8,8 %) (Maine 2011d).²

4.5 The Coca Cola Company

Coca Cola är ett globalt etablerat varumärke som, enligt deras egna beräkningar, säljer cirka 1.7 miljarder flaskor per dag (Coca Cola 2011a). Coca Cola sålde sin första dryck redan 1886 i Atlanta, USA. Detta var början på deras imperium som nu, 2011, har utvecklats till en produktion av cirka 500 olika varumärken. Detta gör dem till ett av de världsledande företagen inom dryckesindustrin. Företaget som började med att bara sälja Coca Cola säljer nu allt från sportdrycker till juice och vatten. De har över 139 000 anställda runt om i världen.

I 2006 slog Coca Cola Company ihop några av sina buteljeringscenter till ett stort center, vilket nu räknas som det andra största centret inom företaget. Coca Cola Company baserar en del av sin buteljeringsverksamhet på franchise, vilket de är noga med att poängtera. Trots att kontroll och distribuering av produkter sker utanför företaget, vilket förhindrar partiskhet och egenintresse, agerar franchiseföretagen i nära samverkan med Coca Cola Company (Coca Cola 2011b). Coca Cola Company är noga med att visa sitt miljöengagemang, vilket syns på deras hemsida som talar mycket om fördelarna med att återvinna plast och aluminium från tidigare förpackningar. Återvinnings ses här inte enbart som bra för miljön utan även att det kräver mindre energi i produktionen. De arbetar aktivt med att deras produkter ska återvinnas genom att de har byggt återvinningsstationer i bland annat USA. Coca Cola Company är även med och ger ekonomiskt stöd till lokala återvinningsprojekt för att öka graden av återvinning av deras produkter (Coca Cola 2011c)(Coca Cola 2011d).

Coca Cola Company är medlem i American Beverage Association, en organisation som även har filialer ute i delstaterna som undersöks, Maine och Colorado. American

² Maine är en delstat i östra USA som har cirka 1,2 miljoner invånare

Beverage Associations medlemmar är allt från buteljeringfirmor till storföretag över hela USA. På deras hemsida talar de vida om fördelarna med att återvinna och är inte sena med att påtala återvinningsprojekt som deras medlemmar förespråkar. Dock ses de som en av de största motståndarna till införandet av Bottle Bills i USA (American Beverage 2011a). Coca Cola Company är även ett företag som spenderar pengar på att stötta politikernas kampanjer, enligt webbsidan Open Secrets så ligger de på 185:e plats bland företag i USA som donerar mest pengar till politiska kampanjer (open secrets 2011a).

Coca Cola Company har cirka 35 företagslicenser registrerade i Colorado, främst gäller dessa för buteljering anläggningar, samt nio i Maine (Colorado 2011c) (Maine 2011e). Denna snedfördelning kan förklaras av att Colorado är en större delstat som därför producerar mer produkter, detta har det tagits hänsyn till i beslutet att använda Colorado som motpart i jämförelsen i uppsatsen. Eftersom antalet invånare per företagslicenser är ungefär lika många är Coca Colas etablering i staterna ändå snarlika.

4.6 PepsiCo

PepsiCo grundades 1965 genom en sammanslagning av två företag; Pepsi Cola och Frito-Lay Company. Pepsi Cola startades runt slutet av 1890-talet. PepsiCo har cirka 100 olika märken knutna till sig. Skillnaden mot Coca Cola Company är att PepsiCo har märken även utanför dryckesindustrin, men har utöver läsk även likt det föregående exemplet allt från sportdrycker till juice och vatten i sitt sortiment (PepsiCo 2011a). Då de representerar fler industrier kan det vara förklaringen till att de har större andel anställda hos sig, vilket är närmre 285 000 över hela världen (PepsiCo 2011b).

PepsiCo har genom en sammanslagning av två stora buteljeringfirmor hand om cirka 75 % av all buteljering av deras varor i Nord Amerika, vilket särskiljer dem från Coca Cola då dessa helst använder sig av firmor på en mer lokal nivå, enligt PepsiCo (PepsiCo2011c). Företaget påtalar även att de har ett starkt miljöengagemang genom att de kontinuerligt utvecklar sina förpackningar för att så lite onedbrytbart material som möjligt ska hamna i soporna. De arbetar också för att deras varor ska vara återvinningsbara. Ett exempel från deras hemsida är att de har startat ett projekt i Guatemala där deras buteljering firma har ett samarbete med invånarna. För att motivera invånarna till samarbetet ger buteljeringföretaget Mariposa ersättning för de tomflaskor som lämnas in för återvinning. Buteljeringföretaget motiveras i sin tur ekonomiskt genom att kunna producera nya flaskor billigare med

återvunnit material (PepsiCo 2011d). (Även PepsiCo har olika program där organisationer kan ansöka om pengar för att aktivt jobba med miljöfrågor så som återvinning (PepsiCo 2011e).

PepsiCo är också medlem i American Beverage Association så som Coca Cola och i deras filialer i delstaterna Colorado och Maine, vilket diskuterats tidigare under avsnittet Coca Cola Company (American Beverage 2011a).

PepsiCo har cirka tio licenser registrerade i Colorado, samt omkring tio i Maine, dessa gäller främst buteljerings anläggningar (Maine 2011e)(Colorado 2011c). En förklaring till att de har lika många licenser i Colorado som i Maine trots olika invånarantal att PepsiCo till skillnad från Coca Cola Company inte satsar på produktion på lokal nivå utan istället producerar i större buteljeringsanläggningar i egen regi med styre som överskrider delstatsgränserna.

5. Analys

Analysen kommer vara uppdelad i tre delar, först kommer analys om situationen i Colorado, sedan samma för Maine och slutligen diskuteras exempel från andra stater samt rikstäckande organisationer och kampanjer.

5.1 Colorado

Colorado hade införandet av en Bottle Bill uppe på förslag första gången under 1976. Förslaget mötte kraftigt motstånd och oppositionen spenderade dubbelt så mycket pengar på motkampanjer (25 000 mot 51 000 spenderat av oppositionen) för att förhindra att en sådan lag infördes. Resultat av folkomröstningen som följde var att förslaget förlorade stort i omröstningen (Bottle Bill 2011d). Enligt *Lobbying and Policy Change* skulle nu ett "status quo" etablerats genom att ha gått igenom processen och beslutet fattats. Detta innebär att den som vill genomdriva förändring måste inte enbart motivera varför Bottle Bill ska införas utan också varför det tidigare beslutet var felaktigt. Oppositionen däremot har det tidigare beslutet som grund för att styrka sin fråga och behöver därför inte argumentera lika starkt för sin sak (Baumgartner et al, 2009: 42-43).

Framtida motförslag skulle då betyda att mer resurser och mer arbete behövs för att kunna presentera ett nytt förslag. Istället för en Bottle Bill införde Colorado 1977 en "Litter Tax". Denna skatt läggs på varorna och inkomsten tillfaller Colorado som använder pengarna för att sprida kunskap om nedskräpning samt att finansiera projekt som städar upp skräpet. Denna lag var väldigt impopulär och de sågs inte som en lösning på problemet då den inte arbetade förebyggande med att förhindra folk från att skräpa ner. Lagen återkallades således 1979 och fokus lades istället på andra återvinningssystem (Bottle Bill 2011e). Då nedskräpningssystem var impopulärt och ineffektivt kan det kanske vara en anledning till varför förslaget om en Bottle Bill röstades ner bara tre år senare eftersom invånarna kan ha sett detta förslag som en ny form av "Litter Tax".

När man 1982 lade fram ett nytt förslag på Bottle Bill i Colorado spenderade de som stod bakom förslaget mer pengar i kampanjer, vilket är i enlighet med *Lobbying and Policy Change*, dock ökade oppositionen sina kampanjmedel med fem gånger så mycket, vilket de enligt *Lobbying and Policy Change* inte borde behöva då de redan hade etablerat en maktbalans där de var i klar ledning sedan första lagförslaget (Baumgartner et al 2009:s 127-

128). En undersökning av guvernörsposten under dessa två omröstningar visar att det inte varit förändring i ledning under tiden för dessa lagförslag. Således kan uppkomsten av ett policyfönster enligt Kingdons modell uteslutas. Trots sina ihärdiga försök röstades förslaget ner i en folkomröstning även denna gång (Bottle Bill 2011d).

Ett problem vid ett införande av en Bottle Bill är att Colorado 1992 instiftade TABOR, vilket står för Taxpayers Bill of Rights, som innebär att det finns en gräns för hur mycket pengar staten får ta in och behålla. Eftersom depositionen från panten skulle öka statens inkomster innebär TABOR att de pengar staten fick in i deposition skulle bli ett överskott som i enlighet med lagen ska distribueras tillbaka till skattebetalarna. Denna distribuering skulle bli för kostsam att administrera för att möjliggöra en ekonomisk vinst på att införa Bottle Bill. Ett tillägg i lagen 2005 har dock ändrat hur pengarna hanteras genom att istället för att ge tillbaka överskottet till skattebetalarna lägga pengarna på projekt som i sin tur gynnar samhället. Denna mer indirekta metod för att gynna medborgarna med pantinkomsterna sänker kostnaderna för administrering eftersom det är billigare att administrera en fond eller projekt än att administrera utbetalningar till alla statens invånare. Detta innebär att TABOR inte längre är ett hinder för att införa en Bottle Bill men den kan dock vara en förklaring till varför förslaget om en Bottle Bill som lades fram 2004 inte gick igenom eftersom tillägget tillkom senare (Colorado 2011d).

Det senaste Bottle Bill förslaget var uppe för diskussion 2011, då en ledamot i representanthuset lade fram ett lagförslag om en Bottle Bill i Colorado. Förslaget går ut på att fem cent i pant läggs till på drycker så som läsk, öl, sprit och vin, samt all alkoholfri dryck som säljs i förpackningar av PET, HDPE eller glas i förpackningar upp till 1.92 liter (64 oz). Producenterna skulle då behöva betala mellan ½ cent till 1 ½ cent i depositionsavgift för varje dryck som de distribuerar i staten eller för in i staten till den fond som skulle upprättas för att sköta återvinningen. Inkomsterna från återvinningen ska då användas till att sköta de administrativa kostnaderna och andra återvinningsprojekt, samt att 40 % av vad staten får in skulle gå till statens utbildningsfond (Bottle Bill 2011f).

Demokraten Dan Pabon kan enligt Kingdons teori ses som en policyentreprenör då han lägger ner tid och arbete för att få igenom en Bottle Bill i sin stat (Kingdon, 2003:179–180.). Pabon slöt sig samman med en skolklass i ett försök att få övriga ledamöter att uppmärksamma problemet med flaskor och burkar som nedskräpar naturen. En lösning på problemet skulle enligt Pabon vara att man inför pant på flaskor för att öka incitamentet för medborgarna att återvinna dem. Samtidigt skulle pengarna från behållare som inte pantas

kunna användas för att stötta skolor som drabbas hårt av att statens budgetunderskott (Denver post 2011b)(Denver post 2011c).

Förslaget möter ännu en gång starkt motstånd och blev nedröstat i senatens kommitté omgående, vilket kan bero på att Colorado Beverage Association samt The Colorado Retail Council var emot förslaget. Pabons förslag kan ses som att han försöker göra en Bottle Bill som lösningen på de dåliga resurserna som lägg på skola och utbildning. Enligt Kingdons teori skulle detta kunna ses som att han fäster lösningen som återvinning är på ett annat problem, nämligen behovet av mer resurser till skolor i ett försök att få till stånd en Bottle Bill i staten.(Kingdon 2003:165) Argumenten mot förslagen var att det skulle bli dyrt för företagen att införa återvinningscentraler och att risken finns att kostnaden som företagen skulle ha för panten kunde leda till att jobb skulle försvinna (Denver Post 2011d).

Argumentet att jobb skulle försvinna är ett starkt argument att ha i en stat som redan ligger över genomsnittet med arbetslöshet i landet. Samtidigt så poängteras det att det redan finns återvinningssystem som fungerar utan att det behöver vara kostsamt för gemene man dessutom som kommer visas i analysen av Maine kan ett återvinningssystem också tillföra jobb istället för att reducera dem.

Ett ytterligare argument mot förslaget 2011 var att det skulle bli dyrare för gemene man med ett pantsystem då varje medborgare skulle behöva stå för kostnaderna för att ta tomflaskorna till en återvinningsstation, vilket i sin tur kommer leda till mer utsläpp av avgaser i naturen. I Maine finns återvinningsstationer för burkar och flaskor i mataffärer, vilket innebär att den bensin som medborgarna i Maine spenderar på att transportera petflaskorna till återvinningsstationen sammanfaller med resor för hushållens inköp av mat. Denna kostnad för transport av petflaskor är därför inte en belastning på gemene man eftersom den ändå hade spenderats i andra hushållssyften. Eftersom detta system fungerar i Maine finns det inget skäl till varför det inte skulle fungera i Colorado. Argumentet att det skulle bli dyrare för gemene man med ett pantsystem på grund av transportkostnader håller därför inte. Argumenten för att införa lagen däremot är mycket starka ur miljösynpunkt eftersom det finns statistik som styrker att mängden flaskor och burkar som återvinns är mycket högre i delstater som har Bottle Bills jämfört med stater som inte har det (Denver Post 2011c) (Bottle Bill 2011g).

Båda sidornas argument för och emot lagförslaget passar väl in på Baumgartner et als beskrivning gällande hur de olika sidorna i ”status quo” vinklar sina argument (Baumgartner et al, 2009:137–141). Pabons argument att nedskräpning skulle minska samt att det skulle bli mer pengar till skolorna visar på hur mycket bättre det blir om staten instiftar den nya lagen,

det vill säga att det blir bättre att inte bevara "status quo". Oppositionen å andra sidan lägger sin tyngd på hur mycket sämre det kan bli om den nya lagen instiftas genom att använda argument som dock är ohållbara vid en jämförelse med Maine. Oppositionen stärker ett vidhållande av status quo med hjälp av att visa möjliga negativa resultat av förändring för att motivera beslutsfattarna att bevara det som det är nu (Baumgartner et al, 2009:126).

Kingdon tar även upp problematiken kring att få politiker att ta risken och driva frågor som har väldigt starkt motstånd, då man i detta fall kan se att oppositionen till lagförslaget är enade grupper som har både resurser och kapital för att sätta sig emot förslaget. (Kingdon 2003:167). Samtidigt talar Kingdon om vikten av folkopinionens inställning.

Colorado införde 2010 en skatt på läsk och godis som gjorde att läsk blev 2,9 % dyrare. Denna skatt på läsk lades upp i början av 2011 för diskussion där förslaget gäller att ta bort skatten. Något beslut har dock ännu inte fattats, vilket inte är förvånansvärt med tanke på hur lång en policyprocess på delstatsnivå är. De republikanska representanternas argument är att det är orättvist att straffa godis/läskindustrin i ett försök att minska övervikt och onyttigt leverne samt att lagen har en negativ inverkan på familjer som får lägga mer pengar på hushållsinköp (Colorado Beverage 2011a). Då det enligt republikanerna finns en önskan hos befolkningen att ta bort skatten på läsk, kan detta vara en anledning varför en lag som skulle kräva en deposition av gemene man på inköp av t.ex. läsk inte fick gehör.

Det senaste lagförslaget i Colorado följde inga utav de förutsättningar som Kingdon pekar på i sin teori kring policyprocesser. Det fanns inget "problem" som var tillräckligt relevant för att applicera lösningen "Bottle Bill" på eftersom problem med återvinning löses genom att det finns ett flertal återvinningsprojekt i staten som medborgarna anser tillräckligt effektiva (Colorado 2011e) Där av behövs det ingen annan lösning på problemet ännu, då frågan inte har tillräckligt starkt stöd av befolkningen eller producenterna. Att det sedan är lägre grad av återvinning i de delstater som inte har pant är inte ett tillräckligt starkt argument i en delstat som fruktar att lagen kan ge negativa effekter genom att jobb försvinner. "Policy" var av samma orsak inte heller tillräckligt starkt eftersom lösningen inte var tillräckligt nära besläktat med statens större problem det vill säga budgetunderskottet. Policyfönstret stod dessutom endast på glänt i och med att det varit ett val nyligen under hösten 2010 men att beslutsfattarna inte hanterat frågan i samband med diskussion kring lösningar för att rädda budgeten som resulterade i införandet av skatt på läsk och godis under våren 2010, före valet. Det kan till och med argumenteras att valet samt införandet av skatt på läsk och godis tillsammans medverkade för att stänga policyfönstret för ett införande av en Bottle Bill i

Colorado samtidigt som den öppnade ett policyfönster för att stärka oppositionen mot Bottle Bill. (Colorado 2011f).

Bottle Bill ska ses som ett komplement till de redan existerande återvinningsprogrammen, så som trottoaråtervinning.³ De programmen kommer att finnas kvar, så ledes försvinner inte de jobben. De existerande programmen är effektiva när det gäller återvinning från hemmen, dock finns de inte tillgängliga för alla. Dessutom missar dessa program den ökande konsumtionen av flaskor och burkar som konsumeras utanför hemmen och därför inte nödvändigtvis följer med hushållets återvinning. Ett argument för en Bottle Bill är att när staten inte har pant på flaskor och burkar är det skattebetalarna som får stå för notan för att rensa upp i naturen och att använda andra återvinningssystem. Argumentet som opposition lagt fram att en Bottle Bill skulle öka kostnaderna för gemene man raseras ytterligare ur denna aspekt då det finns klara belägg för att påstå att avsaknaden av en Bottle Bill skapar dolda kostnader som påverkar gemene man (Bottle Bill 2011h).

5.2 Maine

Maine var som tidigare nämnt tidigare med sin Bottle Bill, då den infördes 1978. Sedan den infördes har den fått utstå mycket kritik samt många försök till försvagning och upphävning av oppositionen. 1979 genomfördes en folkomröstning för att ta bort lagen. Förslaget röstades ner med 85 % majoritet. (Bottle Bill 2011i)

Det senaste förslaget på en ändring av nuvarande lagstiftning kom under 2011, då Coca Cola tillsammans med Maine Beverage Association gått ut och kritiserat lagen då den lett till bedrägeri. Bedrägeriet består av människor från kringliggande delstater som åker till Maine och lämnar flaskor och burkar inköpta utanför Maine till återvinning för att få ut pant utan att de har lämnat deposition då de köpte varorna. Bedrägerier som dessa är väldigt kostsamma för företagen. Maines Beverage Association beräknar att bedrägerierna kostar företagen 8 miljoner dollar om året (Maines Beverage 2011a).

Enligt Kingdons teori kan man anse att ”problems” i detta sammanhang är att lagen utnyttjas till att begå bedrägerier, då det finns en ekonomisk vinning i att panta flaskor från andra delstater utan pant i Maine för att få ut pengar för det. Lösningen eller ”policies” som Kingdon talar om skulle i detta fall vara att man ändrar lagen eller som det mer extrema förslaget är att ta bort den helt och nöjer sig med det vanliga återvinningssystemet, trottoaråtervinning som även finns i Colorado (Recycling 2011a). Industrin applicerar här sina

³ Trottoaråtervinning innebär att man lämnar det som ska återvinnas i en låda bredvid de vanliga hushållssoporna vid trottoarkanten som sedan tas till en återvinningsstation

lösningar ”policies”, det vill säga en ändring av lagen, på problemet med bedrägeri av pant. En annan lösning vore att införa en Bottle Bill på federal nivå, vilket hade eliminerat möjligheten till att begå denna form av bedrägeri eftersom medborgarna inte kan köpa en pantflaska utan att lämna deposition.

Oron har varit stor att en försvagning av nuvarande lagstiftning kommer ske då republikanerna har majoritet både i den lagstiftande församlingen samt på guvernörsposten efter valet höstens 2010, vilket kan ses som att ett policyfönster har öppnats för oppositionen (Maines Beverage 2011a). Förslaget att mildra lagen om Bottle Bill genom att göra undantag för vissa varor så som 2-liters flaskor och läsk röstades emellertid ner enhälligt av den lagstiftande församlingens kommitté, Environment and Natural Resources Committee. Detta visar samtidigt att ett skifte i förvaltningen inte är nog för att skifta maktbalansen i ”status quo” (Bottle Bill 2011j).

Enligt Kingdon öppnas ett policyfönster för en kort tid och valet av tidpunkt för att lägga fram förslag till ändringar i en policy kan endast ske under denna begränsade tid (Kingdon 2003:165–167). Trots att ett policyfönster troligtvis öppnades under maktskiftet i Maine är det svårt för politiker att försöka ändra i beslut som redan är väletablerade i samhället eftersom lagen i Maine stöds av en majoritet av befolkningen. På så sätt begränsas industrins inflytande över policyprocessen i Maine då få politiker är villiga att riskera sina karriärer för att tillgodose industriernas önskemål. Baumgartner et al diskuterar hur industrier ger ekonomiska bidrag till politiker som representerar åsikter som ligger nära industriernas intresse. Denna form av lobbying har dock visat sig svår att vara med och påverka utfallet av policyprocessen i Maine. Enda sättet att få en ändring i ”status quo” är att ändra befolkningens uppfattning av de effekter som lagen har haft.(Baumgartner et al 2009, s.213-214).

Då lagen har haft en bra effekt i Maine och befolkningen är nöjda med den blir det svårare för oppositionen att skifta maktbalansen i ”status quo”. Politiker skulle ha det svårt att rättfärdiga en förändring i lagen då majoriteten av befolkningen är positivt inställd till den samt att effekterna av lagen till störst del har gynnat staten.

Ett exempel för vad som effekterna av ”status quo” kan innebära för de inblandade tas från New York. I början av 1980-talet införde New York en Bottle Bill med målet att försöka minska på nedskräpningen i naturen samt öka graden återvinning av flaskor och burkar. Införande uppnådde det önskade målet, vilket stärkte motiveringen till att bevara status quo (Bottle Bill 2011k)

Industrierna som motsatte sig införandet av Bottle Bill i New York valde efter förlusten inte att aktivt arbeta för en ändring av lagen till skillnad mot det tillvägagångssätt industrierna valt att använda i Maine. När New York under 1990-talet ville utöka arbetet med de existerande miljölagarna i ett försök att minska på mängden avfall som hamnar på soptippen samtidigt som delstaten var i behov av att få in mer pengar blev lösningen att lägga till en skatt på läsk-produkter. Skatten rättfärdigades av att industrierna fick betala för det avfall som deras produkter stod för (Peter R. Crouse 2000:66–67).

Valet att lägga mer avgifter på läskedrycksindustrierna sågs som det lättaste sättet att få in mer pengar till staten, då de redan fanns ett system som länkar samman industrierna och problemet med storvolym av avfall, då de redan hålls ansvariga för avfallsmängderna i och med Bottle Billen. Vid samma tillfälle var industrierna oförberedda på att ytterligare avgifter skulle tillfalla på deras produkter och hade inte en chans att försvara sig (Peter R. Crouse 2000:67).

I Colorado där ett kritiserat försök till att beskatta läsk och godis nyligen har införts kan stämningen i staden vara till nackdel för ett eventuellt införande av en Bottle Bill. Införandet av skatten på läsk och godis kan ha en negativ inverkan på framtida försök att införa en Bottle Bill då befolkningen ansett att lagen haft en ogynnsam effekt, istället för gynnsam, enligt republikanerna. I Colorado hade budgetunderskottet som tidigare nämnts kunnat verka som ett policyfönster och en möjlighet för att införa en Bottle Bill. Parallellerna till New Yorks försök att ytterligare beskatta industrierna när staten var i behov av inkomster kan dras till Colorados införande av skatt på läsk och godis. Förslaget hade bättre genomslagskraft i New York kanske tack vare att de redan hade en Bottle Bill, vilket underlättar ytterligare ansvarstagning som riktas mot industrierna.

5.3 Coca Cola Company och PepsiCo's miljöarbete i Maine och Colorado

När industrierna accepterar "status quo" utan att fortsätta arbeta aktivt för att bryta det ses de som lätt motstånd, vilket gör dem sårbara för att nya avgifter som tillfaller deras produkter. Vid införandet av fler avgifter i New York som drabbar industrierna, med PepsiCo och Coca Cola Company i spetsen, anlidade de snabbt lobbyingföretag som fick arbeta hårt för att minska kostnaderna med nya avgifterna. Deras arbete lyckades tack vare att de miljögrupper som var engagerade i processen inte kunde enas kring vilka projekt som de nya avgifterna skulle användas till. Under tiden spenderade industrierna mycket pengar på att stötta politikernas valkampanjer de följande åren under den tid som avgifterna var uppe för diskussion, vilket

kan ses som ett försök att köpa sig politikernas röst mot avgiften (Peter R. Crouse 2000:66–67). Baumgartner et al poängterar emellertid att bidrag till valkampanjer inte kan ses som att köpa sig fördelar i omröstningar utan att de politiker som får bidrag av industrier ofta redan har de åsikter som industrierna har, alltså betalar man inte för att få välvilja från politiker utan man stöttar de kandidaterna som representerar samma åsikter som industrierna står för (Baumgartner et al 2009:193–195).

Om industrierna efter förlusten på 1980-talet hade fortsatt och vara aktiva på den politiska arenan hade det varit svårare för New York att driva igenom fler avgifter på industrin. Exemplet från New York kan ses som en förklaring till varför industrierna fortsätter att vara aktiva i en fråga som redan kan tyckas avgjord.

En ansats av industrierna att agera förebyggande mot eventuella lagar gällande återvinning av deras produkter var när de gemensamt startade Keep America Beautiful, (KAB) 1953.

Organisationen arbetar aktivt med att involvera medborgarna i att ta sitt ansvar för att hålla naturen ren samt i att återvinna produkter (KAB 2011b)

Under 1970-talet uttalade sig KAB i diskussionerna angående införande av en Bottle Bill i Kalifornien, detta resulterade i att flera medlemsorganisationer hotade att hoppa av samarbetet då de ansåg att KAB inte fokuserade på vad som var bäst för miljön. Samtidigt som intensiva kampanjer gällande Bottle Bills ägde rum runt om i USA lanserade KAB en kampanj kallad "Clean Community System" (CCS), vilket var tänkt som ett alternativ till Bottle Bills. CCS ämnade uppmuntra samhället att engagera sig i att hålla rent i sitt samhälle samt att sprida information om förebyggande åtgärder som kan göras (Bottle Bill 2011) KAB har många sponsorer bland annat PepsiCo och Coca Cola (KAB 2011c).

Även om fokuspunkten för KAB är att uppmuntra människor att engagera sig och ta ansvar för nedskräpningen i sitt samhälle har organisationen emellertid utstått kritik då den anses föra industriernas talan och anklagas för att de flyttar fokus på vem som bär ansvaret för skräpet. KABs alternativ till Bottle Bills kritiserar av motståndarna då de anses vara ineffektiva och inte ger lika bra resultat som en Bottle Bill samt att de gynnar industrierna och ger ett legitimt skäl till varför en Bottle Bill inte ska införas (Bottle Bill 2011m).

KAB är en stor organisation som har cirka 500 filialer runt om i USA, deras fokus ligger på att motverka nedskräpning samt att förespråka återvinnig. KAB ger dryckesindustrierna lite fokus på sin hemsida och riktar istället fokus på andra industrier som skyldiga till nedskräpningen, så som tobaksindustrin. De stöttar även samma argument som företagen PepsiCo och Coca Cola förmedlar på sina hemsidor där de poängterar allt arbete

som de har lagt ner på att minska exempelvis plasten i sina produkter, vilket KAB förespråkar att man ska köpa för att minska påverkan av våra naturresurser (KAB 2011d).

Genom sitt samarbete med KAB kan PepsiCo och Coca Cola rättfärdiga sitt motstånd till Bottle Bills då det finns alternativa metoder för att minska på nedskräpningen i naturen samt alternativ till att öka mängden material som återvinns i samhället.

Då både Coca Cola Company och PepsiCo har ett intresse av att deras produkter återvinns att de kan använda materialet igen väcks frågan varför de inte stöttar ett förslag som en Bottle Bill. Eftersom de poängterar på sina hemsidor att det sparar energi på att återvinna produkterna istället för att skapa nya förpackningar av nytt material är det ologiskt att de inte stödjer en Bottle Bill i Colorado och Maine. Detta kan dock bero på de aspekter som tidigare nämnts i samband med KAB men i Coca Colas fall också på att Coca Cola Company samarbetar med ett program som heter "Recyclebank". I "Recyclebank" tjänar gemene man poäng på allting som denne återvinner i deras olika program, vilket Coca Cola kan tänkas anse vara ett likvärdigt alternativ till Bottle Bill. Ett av "Recyclebanks" program för återvinning berör de saker som återvinns i hemmet. När hushållets återvinning hämtas registreras det på deras hemsida och hushållet får då poäng. Poängen kan därefter användas för att få rabatter på deras varor (Recyclebank 2011a). Detta återvinningssystem finns i flera delar av Colorado, och det kan ses som att det främjar återvinning då det ger ett ekonomiskt incitament för människor att återvinna, då de kan tjäna på det, samtidigt som företaget slipper betala depositionsavgifter till staten för flaskor och burkar som de producerar. Genom dessa återvinningsprojekt så får de även tillbaka förpackningarna vilket är till nytta för företagen. Dessutom kan de gå med vinst ekonomiskt genom att en del deltagare i projektet spenderar sina poäng på deras produkter. Detta stärker deras varumärke inte bara genom att ge en positiv bild av företaget ur miljösynpunkt utan också genom att de produkter som köps med poäng fungerar som en typ av gratisprover som kan leda till ökade inköp av produkterna. En Bottle Bill däremot innebär utgifter för Coca Cola Company utan att ge dessa positiva effekter för företaget. De är därför partiska i frågan eftersom införandet av en Bottle Bill inte gynnar deras intresse (Recycling 2011b).

6. Slutsats

Införandet av en Bottle Bill har länge varit kontroversiellt i USA. För att skapa en förståelse för hur policyprocessen är utformad i USA har policyprocessen på delstatsnivå presenterats med hjälp utav policydokument. Denna beskriver den långa och en till viss del krånglig process som ligger bakom införandet av en ny policy. Förslaget måste tas upp i både senaten och representanthuset efter genomgång i kommittéer, beroende på om förslaget går vidare från kommittén. Under förslagets resa genom de olika instanserna finns det risk för att förslaget läggs åt sidan eller att det blir ändringar.

Ett sätt för industrier att påverka processen är genom att stödja kampanjer för de kandidater som representerar åsikter liknande industrins och på så sätt förhoppningsvis påverka vilka som väljs in i senaten eller representanthuset. Detta behöver emellertid inte betyda att de får framgång för sina önskningar. Industrierna kan inte själv bestämma vilka politiker som blir valda, i slutändan så är det upp till folket att rösta på den kandidat som de anser bäst på posten. Den mesta makten beträffande ett införande av en Bottle Bill ligger på de kampanjerna som de olika sidorna använder sig av för att sprida information rörande fördelar och nackdelar med det stundande förslaget. Även politikers makt är begränsad. Trots att industrierna som i fallet Maine lyckats placera de representanter de önskade på maktpositioner har ändå inte förslaget om att upphäva Bottle Bill gått igenom. Den ultimata makten ligger således i folkets händer och i den som besitter ”status quo”.

Baumgartner et al anser inte att det huvudsakligen är lobbying som spelar in när beslut fattas, inte heller är pengar i sig är ett skäl till att förklara varför vissa industrier lyckas mota bort lagförslag som är till nackdel för dem. Colorado och Maine exemplifierar väl hur argumenten från industrirepresentanternas sida skiljer sig åt beroende på vilka frågor som ses som viktiga i övriga samhället.

Colorado har drabbats av den ekonomiska krisen därför ses jobben som en öm punkt i samhället; Maine har å sin sida klarat den ekonomiska krisen väl och införandet av en Bottle Bill anses ha genererat fler jobb i staten och ett avskaffande av lagen skulle leda till att de som arbetar på återvinningsstationerna skulle kunna förlora sina jobb. Därför förefaller det logiskt att Maine är mer fokuserade på miljöaspekten av en Bottle Bill och att det blir mer utsläpp av att företagen behöver åka till återvinningscentralerna för att hämta de pantade flaskorna. Medan fokus i Colorado ligger på jobb.

Skillnaderna i hur industrin argumenterar för sin sak i Colorado och Maine faller väl in i teorin kring skillnaderna i hur de olika sidorna argumenterar för sin sak beroende på vem som har fördel i att "Status quo" fortskrider. I Colorado framhävs att det kan bli en försämring om ändring till nuvarande reglering görs med risk för uppsägningar samt att det blir dyrare för konsumenterna att handla. I Maine är istället oppositionens argument inriktade på hur mycket bättre det blir för miljön samt att man eliminerar uppkomsten av bedrägerier. Tydligt visas hur industrierna som vill bevara "Status quo" vinklar sina argument till att fokusera på det negativa med en förändring, som i Colorado medan de industrier som vill upphäva status quo fokuserar på det positiva i en förändring, som i exemplet från Maine.

I slutändan är det folkets önskan som faller avgörandet kring om en policy ska införas eller inte även om industrirepresentanter har tillgång till större medel och genom det kan ha stora motkampanjer. Politiker ses som en av de starkaste policyentreprenörerna enligt både Kingdon och Baumgartner et al, då det är de som har den största möjligheten att föra upp frågor på den politiska agendan. Samtidigt är en politiker beroende av att de som röstar anser att de gör ett bra jobb. En politiker som inför beslut som inte har något stöd hos folket blir inte långvarig i sitt ämbete, vilket styrker min teori kring att makten angående policybeslut till stor del ligger hos folket. Likt Kingdon framhållit i sin teori spelar stämningen som råder i samhället en stor roll för möjligheten att införa en policy.

Exemplet från Maine förstärker den tidigare bilden av hur "status quo" uppstår och kan desto mindre kvarstå trots att alla förutsättningar för en förändring som Kingdon föreslår finns, så som ett policyfönster. Frågan gäller mest om det finns ett problem och om det finns en lösning, när det första beslutet har tagits är det svårt för den förlorande parten att komma tillbaka igen och försöka få igenom sitt förslag utan att först förändra åsikterna hos folkopinionen.

Likt Baumgartner et als aspekter i boken *Lobbying and Policy Change, Who Wins. Who Loses and Why* ges industriernas lobbygrupper och deras inverkan på policyprocesser mer makt än de faktiskt har. De kan vara med och påverka människors åsikter och vinkla frågor till sin fördel men i slutändan är det befolkningen som väljer vem som ska representera dem i representanthuset och senaten samt om de vill välja att tro på allt vad olika kampanjer säger åt dem. I folkomröstningarna i Colorado och Maine gjorde befolkningen sitt val för och emot ett införande av en Bottle Bill. Skillnaderna i utfallen borde således vara resultatet av skillnaderna i befolkningens åsikter inte industriernas påverkan på policyprocessen.

Människors engagemang och påverkan av kampanjer för att motverka införandet av en Bottle Bill är den faktor som påverkar utfallet i policyprocessen. Människor är med och påverkar politiken som förs mer än de trott.

Recyclebank kan ses som ett alternativ som är mer likt en Bottle Bill då den ger ett ekonomiskt incitament för folk att återvinna. Genom att Coca Cola är med och stöttar ett sådant projekt ges deras motverkan till ett införande av en Bottle Bill mer legitimitet samtidigt som de främjar sitt egenintresse.

Argumenten mot införande av en Bottle Bill kan till stor del motargumenteras genom att visa på de brister i deras logik som motsägs i studier av delstater så som Maine där argumenten inte håller. Ett viktigt motargument för Bottle Bill är dock kostnaderna för företagen. Huruvida avgifterna på dryckesindustrins försäljning kan sänkas är värt att undersöka. Kostnaderna för bedrägerier skulle dock kunna undvikas genom införandet av en Bottle Bill på federal nivå. Detta skulle dessutom möjliggöra en diskussion av problemen med pant på varor som är importerade från länder utanför USA där till exempel vin och sprit utgör en stor marknad. Dessa problem kan inte diskuteras förrän USA:s interna problem med pantsystemet har funnit en lösning och uppnått ”status quo”.

Referenslista

Websidor

- American Beverage 2011a: <http://www.ameribev.org/members/active-members/> kl 12:27
2011-05-16
- Bottle Bill 2011a: "About Bottle Bills", what is a Bottle Bill
<http://www.bottlebill.org/about/whatis.htm> kl 21:52 2011-05-11
- Bottle Bill 2011b: "Resources", "Know the Opposition", "Keep America Beautiful; a history"
<http://toolkit.bottlebill.org/opposition/KABhistory.htm> kl 12:35 2011-05-16.
- Bottle Bill 2011c: "Resources", "Bottle Bills in the news"
<http://www.bottlebill.org/news/articles/2011/ME-5-5-EffortsToCrushBBFail.html> kl 16:06
2011-05-16
- Bottle Bill 2011d: "Know the opposition", "Anti-Bottle Bill strategies"
<http://toolkit.bottlebill.org/opposition/strategies/campaign-spending.htm> kl 15:16 2011-05-18
- Bottle Bill 2011e: <http://www.bottlebill.org/about/opposition/littertaxes.htm> kl 14:33 2011-
05-19
- Bottle Bill 2011f: "Current and purposed laws", "Proposed laws", "Colorado"
<http://www.bottlebill.org/legislation/campaigns/billtext/colorado/2011bill.htm> 23:20 2011-05-
18
- Bottle Bill 2011g: "Benefits of Bottle Bills", "Complement curbside recycling"
<http://www.bottlebill.org/about/benefits/curbside.htm> kl 07:42 2011-05-24
- Bottle Bill 2011h: "About Bottle Bills", "Myths and facts"
<http://www.bottlebill.org/about/mythfact.htm> kl 14:19 2011-05-19
- Bottle Bill 2011i: "Resources", "Bottle Bill in the news"
<http://www.bottlebill.org/news/articles/2011/ME-5-5-EffortsToCrushBBFail.html> kl 23:04
2011-05-19.
- Bottle Bill 2011j: "Resources", "Bottle Bill in the news"
<http://www.bottlebill.org/news/articles/2011/ME-5-5-EffortsToCrushBBFail.html> kl 22:52
2011-05-19
- Bottle Bill 2011k: <http://www.bottlebill.org/legislation/usa/newyork.htm> kl 23:08 2011-05-22
- Bottle Bill 2011l: <http://toolkit.bottlebill.org/opposition/KABhistory.htm> kl 23:02 2011-05-22
- Bottle Bill 2011m: "Opposition", "Keep America Beautiful Commentary"
<http://toolkit.bottlebill.org/opposition/KABcommentary.htm> kl 22:45 2011-05-22

Coca Cola 2011a: “Heritage”

<http://www.thecoca-colacompany.com/heritage/ourheritage.html> kl 13:25 2011-05-14).

Coca Cola 2011b: “Our Company”, “The Coca Cola System”

http://www.thecoca-colacompany.com/citizenship/the_coca-cola_system.html kl 13:42 2011-05-14

Coca Cola 2011c: “Sustainability”, “sustainable packaging”, “The business of Recycling”

http://www.thecoca-colacompany.com/citizenship/environment_case_studies.html kl 13:42 2011-05-15

Coca Cola 2011d: “Sustainability”, “sustainable packaging”

http://www.thecoca-colacompany.com/citizenship/package_material_reuse.html kl 13:42 2011-05-14

Colorado 2011a: “Colorado Governors”

<http://www.colorado.gov/dpa/doit/archives/offic/gov.html> kl 05:37 2011-05-24

Colorado 2011b: <http://www.colorado.gov/cs/Satellite/CDLE-Main/CDLE/1240336821467> kl 16:17 2011-05-16.

Colorado 2011c: “Coca Cola Company”, “PepsiCo”

http://www.sos.state.co.us/biz/BusinessEntityResults.do;jsessionid=0000_h0Hg6zrGwITPRm2967rJnz:11nm16ef4?&cmd=passgo&pi1=1 kl 16:33 2011-05-16

Colorado 2011d: “Bottle Bill PDF”, “Why doesn’t Colorado have one”

<http://www.cafr.org/pdf/ResourcesBottleBill.pdf> 16:21 2011-05-19

Colorado 2011e: http://www.cdphe.state.co.us/oeis/p2_program/rreogrants.html kl 19:03 2011-05-18

Colorado 2011f: “Dan Pabon” http://cohousedems.typepad.com/my_weblog/dan-pabon/ kl 19:04

Colorado beverage 2011a: “Issues” <http://www.coloradobeverage.org/issues.html> kl 14:51 2011-05-16

Colorado springs: The Colorado Springs Business Journal: Associated Press 2011-02-22, Republicans: Cut Colo. soda tax

<http://csbj.com/2011/02/22/cheaper-soda-tax-repeal-considered-in-colo/> kl 14:51 2011-05-16

Denver Post 2011a: Hickenlooper to propose plan for early retirements; Christopher N. Osher, 2009-08-29

http://www.denverpost.com/ci_13227493?source=pkg kl 13:00 2011-05-19.

Denver Post 2011b: Ritter's plan to tax soda and candy gets cheers, jeers 2009-11-15; Tim Hoover

http://www.denverpost.com/ci_13791335 kl 16:50 2011-05-18

Denver Post 2011c: Denver legislator, Salida students team up for bottle-deposit bill, 2011-02-22 Lynn Bartels

http://www.denverpost.com/legislature/ci_17447261?IADID=Search-www.denverpost.com-www.denverpost.com kl 16:56 2011-05-18

Denver Post 2011d: GOP lawmaker trashes Democrat's bottle-bill, but remains Dem favorite 2011-02-28, Lynn Bartels

<http://blogs.denverpost.com/thespot/2011/02/28/gop-lawmaker-trashes-democrats-bottle-bill-but-remains-dem-favorite/24028/>

Education News 2011a: Wednesday Churn: Bottle Bill Dead, 2011-02-23.

<http://www.ednewscolorado.org/2011/02/23/14121-wednesday-churn-bottles-for-schools> Kl 13:52 2011-05-16.

Ehow 2011a: "How laws are made"

http://www.ehow.com/how-does_5382974_laws-made-america.html Kl11:17 2011-05-14

Examiner 2011a: Colorado poised to pass tax on candy and soda pop. 2010-02-16, Mark Rubi

<http://www.examiner.com/extreme-weight-loss-in-national/colorado-poised-to-pass-tax-on-candy-and-soda-pop> kl 14:48 2011-05-16

KAB2011a: <http://www.kab.org/site/PageServer?pagename=recycling> kl 12:42 2011-05-16

KAB2011b: http://www.kab.org/site/PageServer?pagename=kab_history kl 13:05 2011-05-22

KAB2011c: http://www.kab.org/site/PageServer?pagename=Corporate_contributors kl 14:15 2011-05-22

KAB2011d: http://www.kab.org/site/PageServer?pagename=source_reduc_reuse#SRE kl 15:15 2011-05-22.

Maine 2011a: <http://www.mainelegislature.org/legis/statutes/32/title32sec1866-E.html> Kl 22:17 2011-05-11

Maine 2011b: <http://www.maine.gov/agriculture/qar/bottlebill/guidetoselling.html> kl 16:08 2011-05-16

Maine 2011c: <http://www.maine.gov/legis/lawlib/govs.htm> kl 14:59 2011-05-16

Maine 2011d: <http://www.maine.gov/labor/lmis/laus.html> kl 16:15 2011-05-16

Maine 2011e: “Coca cola Company”, “PepsiCo” <https://icrs.informe.org/nei-sos-icrs/ICRS> kl 16:33 2011-05-16

Maines Beverage 2011a: Maine Beverage Industry Targets State's Groundbreaking Bottle Bill, 2011-02-11, Josie Huang
<http://www.mpbn.net/Home/tabid/36/ctl/ViewItem/mid/3478/ItemId/15156/Default.aspx> kl 16:38 2011-05-19

Millenium 2005: <http://www.maweb.org/documents/document.284.aspx.pdf>

Open secrets 2011a: “ Influence and Lobbying”, “ Heavy Hitters”
http://www.opensecrets.org/orgs/list_stfed.php?order=A kl 13:12 2011-05-16

PepsiCo 2011a: “Company”, “Our history”
<http://www.pepsico.com/Company/Our-Brands/Pepsi-Cola-Brands.html> 23:01 2011-05-15

PepsiCo 2011b: (<http://www.pepsico.com/Company/Our-History.html> 23:27 2011-05-15

PepsiCo 2011c: “The PepsiCo family”, “PepsiCo Americas Beverages”
<http://www.pepsico.com/Company/The-PepsiCo-Family/PepsiCo-Americas-Beverages.html> 23:18 2011-05-15

PepsiCo 2011d: “Purpose”, “Packaging and solid waste”
<http://www.pepsico.com/Purpose/Environmental-Sustainability/Packaging-and-Solid-Waste.html>). 23:09 2011-05-15

PepsiCo 2011e: “Purpose”, “PepsiCo Contributions”
<http://www.pepsico.com/Purpose/PepsiCo-Contributions/Grants.html> 23:09 2011-05-15

Recycling 2011a: <http://www.resource-recycling.com/node/1046> kl 16:52 2011-05-19

Recycling 2011b:
http://www.wcsprings.com/pages/Recycle%20Bank_How%20it%20Works.php kl 00:32 2011-05-19

Recyclebank 2011a: <http://www.recyclebank.com/how-to-earn/> kl 00:24 2011-05-19

Böcker

Baumgartner R Frank, Berry Jeffrey M. Hojnacki Marie, Kimball David C. & Leech Beth L. (2009). *Lobbying and Policy Change; Who Wins, Who Loses, and Why*. Chicago, USA. The University of Chicago press.

Esaiasson Peter, Gilljam Mikael, Oscarsson Henrik & Wängnerud Lena (2006)

Metodpraktikan; Konsten att studera samhälle, individ och marknad (2:a upplagan)

Nordstedts Juridik Vällingby.

Kingdon, John W (2003). *Agendas, Alternatives and Public Policies*. Longman Publishing Group, New York.

Stålberg, Lars A (1988) *Lobbying I USA; företag som politisk aktör*. Stockholm.

Teorell, Jan & Svensson, Torsten (2007). *Att fråga och att svara- samhällsvetenskaplig metod*. Liber Malmö.

Artiklar

Crouse-Peter R. (2000) *Environmental lobbying: A case of the New York state soft drink association*, Corporate Environmental Strategy Volume 5, Issue 4, Summer 1998, Pages 65-68